

ŠOS-2020-121-PR

Odbor za finance
Državni zbor Republike Slovenije
Šubičeva ulica 4
1102 Ljubljana
gp@dz-rs.si
finance@dz-rs.si

Ljubljana, 21. december 2020

ZADEVA: Predlogi amandmajev Študentske organizacije Slovenije za Zakon interventnih ukrepov za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (PKP 7)

Spoštovani,

Vlada Republike Slovenije je 20. decembra v Državni zbor poslala predlog Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (PKP 7), sedmega v vrsti interventnih zakonov za boj proti negativnim posledicam epidemije in ukrepov za njeno omejitve. Študentska organizacija Slovenije (ŠOS) je 4. decembra pristojnim ministrstvom poslala dopis s paketom 18 zakonodajnih predlogov za izboljšanje socialnega položaja študentov, z razočaranjem pa ugotavljamo, da v PKP 7 ni bil vključen noben od njih.

Je pa svojo pot v PKP 7 našel enkratni solidarnostni dodatek za študente v višini 150 eurov. Enako kot v prvem valu in z uveljavitvijo 58. člena ZIUZEOP ugotavljamo, da po predlogu vlade do dodatka niso upravičeni tuji študenti, ki redno študirajo v Republiki Sloveniji (nimajo stalnega prebivališča v RS) in slovenski študenti, ki študirajo v tujini. Pristojna ministrstva tako ukrepe še vedno sprejemajo nepremišljeno in brez usklajevanj, ki bi pripomogle h kvaliteti zakonodajnih predlogov. Če smo to v naglici prvega vala še razumeli, sedaj, po več kot pol leta in nešteto pozivih, ne moremo več.

Zato poslancem Državnega zbora, najprej pa članom Odbora za finance, predlagamo obravnavo in sprejem v nadaljevanju predstavljenih amandmajev na PKP 7. Poslance vseh strank, tako koalicijskih kot opozicijskih, prosimo, da se glede predlaganih ukrepov, ki niso ideološke ali interesne narave, v dobro mladih in prihodnosti te družbe in države, uskladite. Na ta način boste lahko mladim zagotovili dostop do izobraževanja in jim omogočili prihodnost, v kateri bodo lahko ti gradili družbo v skupno dobro.

1. Amandma k predlogu 94. člena PKP 7 (enkratni solidarnostni dodatek za študente)

Glede na to, da predlog izključuje tuje študente, ki (polnopravno) študirajo v Sloveniji in slovenske študente, ki študirajo v tujini, predlagamo amandma, ki bi navedeni omejitvi odpravil. Predlagamo, da se z amandmajem prvi odstavek 94. člena spremeni tako, da se glasi:

»(1) Enkratni solidarnostni dodatek v višini 150 eurov se do 31. januarja 2021 izplača študentom, ki se v študijskem letu 2020/2021 izobražujejo po javnoveljavnih študijskih programih v Republiki Sloveniji ter študentom s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki se v študijskem letu 2020/2021 izobražujejo po javnoveljavnih študijskih programih v tujini in na dan 19. oktobra 2020 niso bili vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi 14., 15., 16., 17. in 25. člena ZPIZ-2.«

2. Nadomestilo za izpad dohodkov iz študentskega dela

Upad študentskega dela je po podatkih študentskih servisov v mesecu aprilu 2020 znašal preko 50 %, v novembru 2020 pa preko 20 %. Glede na to, da Vlada RS ni predlagala kakršnihkoli ukrepov, ki bi zmanjšali življenjske stroške študentov (plačilo stanarin pri zasebnih najemodajalcih; plačilo šolnin ter drugih s študijem povezanih stroškov itd.), je nujno potrebno zagotoviti nadomestilo za izpad dohodkov dijakov in študentov, tudi če ti prihodki v povprečju niso visoki. Zato pozivamo k uveljavitvi ukrepa, s katerim se dijakom in študentom nameni **mesečno nadomestilo za izpad dohodkov v enaki višini, kot to velja za zaposlene po pogodbi o zaposlitvi, tj. 80 % povprečnega mesečnega prihodka iz naslova študentskega dela v zadnjih 12 mesecih**. Po podatkih Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ) je v letu 2019 skoraj 20.000 dijakov in študentov preko študentskega dela zaslužilo vsaj 50 % neto minimalne plače za leto 2019 (dobrih 330 eurov mesečno). Ocenjujemo, da teh 20.000 dijakov in študentov izobraževanja oz. študija s tolikšnim izpadom dohodkov izobraževanja ne bo moglo nadaljevati in zaključiti. Zato predlagamo, da se v PKP 7 doda nov člen, ki se glasi:

»X. člen

(nadomestilo za izpad dohodka iz začasnega in občasnega dela dijakov in študentov)

(1) Posameznikom s statusom študenta oz. dijaka, ki so v skladu s področno zakonodajo v letu 2020 že opravljali začasno in občasno delo (v nadaljevanju: upravičenci) in so zaradi ponovno razglašene epidemije od 19. oktobra 2020 izgubili možnost opravljanja začasnega in občasnega dela (v nadaljevanju: študentsko oz. dijaško delo), se za čas trajanja epidemije dodeli mesečno nadomestilo za izpad dohodka iz študentskega oz. dijaškega dela (v nadaljevanju: nadomestilo).

(2) Do mesečnega nadomestila niso upravičeni posamezniki, ki so v delovnem razmerju, opravljajo samostojno registrirano dejavnost ali so vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri pristojnem organu.

(3) Za izplačilo denarnega nadomestila mora upravičenec preko informacijskega sistema Finančne uprave Republike Slovenije predložiti izjavo, s katero izjavlja, da je v letu 2020 opravljal študentsko oz. dijaško delo in da je zaradi ponovne razglasitve epidemije COVID-19 izgubil možnost za opravljanje študentskega oz. dijaškega dela ter dokazila (potrdilo o prejemu plačil iz naslova študentskega oz. dijaškega dela v letu 2020 ter izjavo ali dokazilo delodajalca, da bi študent oz. dijak pri njem še vedno opravljal študentsko oz. dijaško delo, v kolikor ne bi bila ponovno razglašena epidemija in s tem uvedeni določeni ukrepi in omejitve).

(4) Upravičenec predloži izjavo ter dokazila preko informacijskega sistema Finančne uprave Republike Slovenije v elektronski obliki do 31. decembra 2020. Predlog izjave je objavljen na portalu eDavki.

(5) Upravičencu, ki vloži izjavo iz prejšnjega odstavka, nakaže Finančna uprava za vsak mesec trajanja epidemije mesečno nadomestilo zaradi izpada dohodkov iz naslova študentskega oz. dijaškega dela.

(6) Mesečno nadomestilo za upravičence, ki v času epidemije ne morejo opravljati študentskega oz. dijaškega dela, znaša 1/12 letnega dohodka iz naslova študentskega oz. dijaškega dela upravičenca v letu 2019.

(7) Nadomestilo iz tega člena po izpolnitvi pogojev iz prvega, drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena izplača Finančna uprava Republike Slovenije.«.

3. Dodatek za učence, dijake in študente za nakup računalniške opreme

Epidemija COVID-19 in uvedba izobraževanja na daljavo je še povečala družbene razlike in izpostavila socialne razlike med šolajočo populacijo. Ustava RS določa, da država ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo ustrezno izobrazbo. V tem trenutku veliko mladih, ki si želijo pridobiti izobrazbo, možnosti za pridobitev ustrezne izobrazbe, nimajo. Izobraževanje trenutno ni enako dostopno, za kar si moramo kot družba in država prizadevati. Na ŠOS smo že v spomladanskem zaprtju opozarjali, da prihaja do neenakomernih pogojev pri dostopu do izobraževanja, kar ima kritične posledice za celotno družbo. Jesensko zaprtje je še bolj problematično, saj je nastopilo že na začetku šolskega oz. študijskega leta, ko je snov, ki se obravnava, najbolj pomembna. Lahko vidimo tudi, da je strokovna javnost pozvala k ukinitvi ocenjevanja, saj pri šolanju na daljavo niso vsi v enakem položaju, do katerega prihaja zaradi pomanjkanja oz. neustrezne opreme, ki jo šolajoči potrebujejo za normalno izobraževanje. Na ŠOS zato **predlagamo, da Vlada RS nameni sredstva za nakup opreme za vsakega osnovnošolca, dijaka in študenta, ki zaradi družinskega ali socialnega položaja ne morejo sami poskrbeti za to, v višini 600,00 eurov na osebo.** Zato predlagamo, da se v PKP 7 doda nov člen, ki se glasi:

»X. člen

(subvencija za učence, dijake in študente za nakup računalniške opreme)

(1) Socialno ogroženim učencem, dijakom in študentom, ki so v skladu s področno zakonodajo v tekočem šolskem oz. študijskem letu vpisani v programe osnovnošolskega, srednješolskega, višješolskega ali visokošolskega izobraževanja (v nadaljevanju: upravičenci), se nameni dodatek za nakup računalniške opreme (v nadaljevanju: dodatek).

(2) Do dodatka so upravičene družine učencev, ki v skladu z zakonodajo s področja uveljavljanja pravic iz javnih sredstev prejemajo otroški dodatek do 6. dohodkovnega razreda ter dijaki in študenti, ki v skladu s štipendijsko zakonodajo prejemajo državno štipendijo.

(3) Za izplačilo denarnega nadomestila mora upravičenec preko informacijskega sistema Finančne uprave Republike Slovenije predložiti račun za nakup računalniške opreme za udeležbo pri izobraževanju na daljavo, ki ne sme biti starejši od 6 mesecev. Upravičenec mora prav tako predložiti izjavo, s katero izjavlja, da je kupljena računalniška oprema namenjena udeležbi pri izobraževanju na daljavo ter kopijo veljavne odločbe, s katero dokazuje izpolnjevanje pogojev iz 2. člena.

(4) Upravičenec predloži izjavo ter dokazila preko informacijskega sistema Finančne uprave Republike Slovenije v elektronski obliki do 1. februarja 2021. Predlog izjave je objavljen na portalu eDavki.

(5) Upravičencu, ki vloži izjavo iz prejšnjega odstavka, nakaže Finančna uprava znesek iz priloženega računa. Nakazilo Finančne uprave ne more biti višje od 600 eurov.«.

4. Dodatek za bivanje pri zasebnikih

Nadalje pozivamo poslance, da **študentom, ki živijo v najemniških stanovanjih, pomagajo z namenskimi sredstvi za plačilo najemnine za čas trajanja epidemije in izobraževanja na daljavo.** Zaradi izvajanja študija na daljavo in omejevanja gibanja na eno občino, mnogi študenti ne bivajo v kraju študija, kljub temu pa morajo plačevati najemnino. Poleg tega so določene skupine študentov zaradi visokih stroškov in izpadov prihodkov bolj izpostavljeni socialnim tveganjem, kamor spadajo tudi študenti, ki bivajo na trgu pri zasebnikih, še posebej tisti, ki bivajo v nesubvencioniranih sobah. Medtem, ko je Vlada RS poskrbela, da se študentom, ki v študentskih domovih v času epidemije ne bivajo, oprosti plačilo najemnine za čas izselitve, so študenti, ki bivajo pri zasebnikih ostali na suhem. Kljub temu, da so stroški bivanja višji kot v javnih študentskih domovih in kljub temu, da mnogo teh študentov v najetih sobah oz. stanovanjih trenutno ne biva. Zato predlagamo, da se v PKP 7 doda nov člen, ki se glasi:

»X. člen

(dodatek za dijake in študente za bivanje pri zasebnikih)

(1) Dijakom in študentom, ki so v skladu s področno zakonodajo v tekočem šolskem oz. študijskem letu vpisani v programe srednješolskega, višješolskega ali visokošolskega izobraževanja (v nadaljevanju: upravičenci), se nameni dodatek bivanje pri zasebnikih (v nadaljevanju: dodatek).

(2) Do dodatka so upravičeni dijaki in študenti, ki v skladu s stanovanjsko zakonodajo v času izobraževanja bivajo pri zasebnikih.

(3) Za izplačilo denarnega nadomestila mora upravičenec preko informacijskega sistema Finančne uprave Republike Slovenije predložiti najemno pogodbo ter dokazilo o plačilu najemnine za december 2020.

(4) Upravičenec predloži dokazila preko informacijskega sistema Finančne uprave Republike Slovenije v elektronski obliki do 1. februarja 2021. Predlog izjave je objavljen na portalu eDavki.

(5) Upravičencu, ki vloži vlogo iz prejšnjega odstavka, nakaže Finančna uprava znesek v višini 6 kratnika mesečne najemnine, ki je razvidna iz najemne pogodbe in dokazil o plačilu, vendar ne več kot 600 eurov.«.

5. Možnost dodatnega leta statusa študenta za študijsko leto 2021/2022

Glede na to, da se v študijskem letu 2020/2021 ponavlja zapiranje visokošolskih zavodov ter študij ponovno izvaja na daljavo kot v preteklem študijskem letu, predlagamo, da se tudi za **trenutno študijsko leto**

zagotovi možnost dodatnega študijskega leta, kot je bilo to zagotovljeno z 49. členom Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20, 61/20 in 152/20 – ZZUOOP; ZIUZEOP). Ob tem predlagamo, da se za prihodnje študijsko leto status študenta **podaljša avtomatično**, saj se je na številnih visokošolskih zavodih dogajalo, da so status podaljšali zgolj študentom, ki so oboleli s COVID-19, niso pa upoštevali nekaterih posledic spremembe študijskega procesa, kot npr. pomanjkanje študijskih pripomočkov in gradiv, neustrezna internetna povezava v kraju stalnega prebivališča, itd. Zato predlagamo, da se v PKP 7 doda nov člen, ki se glasi:

»X. člen
(podaljšanje statusa študenta)

(1) Ne glede na določbe drugih predpisov se status študenta podaljša za eno leto študentom višjih strokovnih šol, ki zaradi nastanka izjemnih okoliščin v letih 2020 in 2021, ki neposredno vplivajo na izvajanje študijske dejavnosti v študijskem letu 2020/2021, niso mogli redno in v roku opraviti svojih študijskih obveznosti.

(2) Ne glede na določbe 70. člena ZViS se status študenta podaljša za eno leto študentom, ki zaradi nastanka izjemnih okoliščin v letih 2020 in 2021, ki neposredno vplivajo na izvajanje študijske dejavnosti v študijskem letu 2020/2021, niso mogli redno in v roku opraviti svojih študijskih obveznosti.«.

6. Zagotovitev dodatka za dijake in študente, ki delajo s COVID-19 bolniki

Na ŠOS smo v času razglašene epidemije bolezni COVID-19 v marcu in aprilu letošnjega leta prejeli nemalo sporočil študentov predvsem medicine, ki so nesebično, pogosto tudi brez plačila, pomagali pri obravnavi bolnikov, obolelih s to boleznijo. Ti so med drugim sporočali, da, v primerjavi z zaposlenimi sodelavci, niso deležni enake obravnave pri plačilu za opravljeno delo v času epidemije. To je še posebej problematično za študente, ki so, v primerjavi z delavci v delovnem razmerju po pogodbi o zaposlitvi, v finančno šibkejšem in socialno negotovem položaju. Glede na to, da je 56. člen ZZUOOP vpeljal dodatek za neposredno delo s pacienti, obolelimi za COVID-19, je nesramno, da do dodatka niso upravičeni dijaki in študenti, ki so za svoje delo že tako podplačani. Zato **zopet predlagamo, da se tudi študente, ki opravljajo prakso v okviru študijskega programa in to delo opravljajo brezplačno, ali pa so zanj plačani (preko študentskega dela), dodatek v enakem odstotku običajnega plačila, ali v višini minimalne urne postavke za opravljanje študentskega dela (v kolikor trenutno delo opravljajo brezplačno) nameni tudi njim.**

»X. člen
(dodatek za dijake in študente, ki delajo s COVID-19 bolniki)

(1) Ne glede na določbe 56. člena Zakona o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (ZZUOOP) se dodatek za neposredno delo s COVID-19 bolniki v višini 30 odstotkov urne postavke osnovnega plačila dijaka ali študenta. Dijakom in študentom, ki delo s COVID-19 bolniki sicer opravljajo v okviru izobraževalnega procesa, se prav tako nameni plačilo v višini osnovnega plačila dijaka in študenta ter dodatka 30 odstotkov urne postavke.«.

Za vsa morebitna dodatna vprašanja, pojasnila, predloge in usklajevanje smo Vam na voljo.

Lep pozdrav,

Študentska organizacija Slovenije
Klemen Peran, I.r.
predsednik

V vednost:

- Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke (danijel.krivec@dz-rs.si),
- Poslanska skupina Liste Marjana Šarca (ps-lms@dz-rs.si),
- Poslanska skupina Socialnih demokratov (miroslav.pretnar@dz-rs.si),
- Poslanska skupina Stranke modernega centra (ivana.grgic@dz-rs.si),
- Poslanska skupina Levica (matej.kolenc@dz-rs.si),
- Poslanska skupina Nova Slovenija – krščanski demokrati (terezija.trupi@dz-rs.si),
- Poslanska skupina Stranke Alenke Bratušek (jernejpavlic@dz-rs.si),
- Poslanska skupina Demokratične stranke upokojenecv Slovenije (ksenija.vencelj@dz-rs.si),
- Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke (rok.dolenc@dz-rs.si),
- Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti (petra.jamnik@dz-rs.si).